

ONDERZOEK ONDER MBO-GEDIPLOMEERDEN

# DE LAT KAN HOGER

*Het onderwijs in het groen mbo wordt als te gemakkelijk ervaren en de studiebegeleiding kan beter, blijkt uit onderzoek. De gediplomeerden hebben het na anderhalf jaar moeilijker dan andere mbo-afgestudeerden. Dat geldt voor studenten aan het hbo en ook voor degenen die al aan het werk zijn.*



TEKST EN FOTOGRAFIE TON VAN DEN BORN

**H**et groen mbo is een nogal gesloten geheel”, denkt Ben Hövels, Kenniscentrum Beroeps- en Ouderwijs Arbeidsmarkt (KBA) in Nijmegen. “Het schort soms aan de relatie met de buitenwereld, met name met bedrijfsleven en hbo.” Deze conclusie doemt op uit onderzoek dat hij samen met collega’s Erik Keppels en Annet Jager heeft uitgevoerd.

Ze keken naar in 2010 afgestudeerden in het groen mbo. Hoe doen zij het nu? De positie anderhalf jaar na diplomering kan nog veranderen, maar die positie – de intredepositie zoals dat heet bij KBA – stond centraal in het onderzoek.

Het groen mbo komt er niet zo best uit als je kijkt naar de banen die gediplomeerden krijgen en het vervolgonderwijs dat ze volgen. De oud-mbo’ers klagen vaak over de aansluiting met de hbo-studie en ze accepteren geregeld banen die onder hun niveau liggen of die niet overeenkomen met de opleidingsrichting. Het overige mbo doet het beter, zowel bij de aansluiting naar hbo als bij de instroom op de arbeidsmarkt. Groene mbo’ers zijn terugblikkend ook vaak ontevreden over de studiebegeleiding, de manier waarop leraren lesgeven en de studie- en beroepenvoorlichting op school. Dat vraagt om een toelichting op de resultaten, conclusies en aanbevelingen.

*Wat doen de mbo-groen gediplomeerden van 2010?*

Anderhalf jaar na afstuderen werkt 54 procent van de mbo-gediplomeerden en 41 procent volgt een vervolgonderwijs. De rest doet ‘iets anders’.

*Waar ging het om in het onderzoek?*

KBA onderzocht in opdracht van het ministerie van EL&I de positie op de arbeidsmarkt en in het vervolgonderwijs van mbo’ers afkomstig van een aoc. De onderzoekers vergeleken hun positie met die van afgestudeerden uit het overige mbo.

“Het idee bij dit soort onderzoek is dat je een aantal jaren de intredeposities onderzoekt en vergelijkt. Je kijkt



**Ben Hövels: “De verschillen van groen mbo met regulier mbo zijn niet zo heel groot, maar wel systematisch”**

ook of er een ontwikkeling in de arbeidsmarkt of de samenleving is waardoor schoolverlaters op een andere positie komen. Heeft bijvoorbeeld het topsectorenbeleid invloed? Verder is dit onderzoek de basis voor metingen bij diezelfde groep. Daarmee zouden we de ontwikkeling in loopbanen kunnen meten.”

*Wat zegt het onderzoek over de groene mbo’ers in vergelijking met andere mbo’ers?*

“Wat me opvalt is dat de werkloosheid relatief laag is”, zegt Hövels. “En twee jaar geleden (zie VGO 1, januari 2010) concludeerden we dat afgestudeerde groene mbo’ers behoorlijk honkvast zijn.” Hij verwacht die conclusie na verder onderzoek nader te kunnen onderbouwen.

Maar wat betreft intredeposities – de eerste baan bijvoorbeeld of de groene of grijze hbo-studie – blijft mbo groen dus achter. “De verschillen van groen mbo met regulier mbo zijn niet zo heel groot, maar wel systematisch.” Het bruto uurloon is lager en de aansluiting met het hbo is minder goed. De groene mbo’ers oordelen negatiever over de opleiding als basis om te starten op de arbeidsmarkt of als basis om kennis en vaardigheden verder te ontwikkelen. Ze vinden verder dat hun huidige functie minder goede carrièremogelijkheden biedt dan gediplomeerden in overig mbo hebben.

“Mbo groen doet het overigens wel goed in de aansluiting van de interne stroming, bijvoorbeeld van bol 2 naar bol 3 naar bol 4.”

## Mbo-groenpopulatie

Het aantal deelnemers mbo-groen ligt, volgens cijfers van Aequor, in 2011-2012 op 30.489 - bijna 6 procent van het totale mbo. 39 procent van mbo-groen volgt bbl. De stijging ten opzichte van 2010-2011 komt met name door niveau 1. In totaal telt het mbo bijna 515.000 deelnemers waarvan ongeveer een derde in de bbl. Ongeveer een derde van de gediplomeerden mbo-groen gaat naar een vervolgonderwijs, op een hoger mbo-niveau of op hbo-niveau.

## Data onderzoek

**Titel** Intredeposities van mbo'ers-groen in 2010 – onderzoek naar de positie op de arbeidsmarkt en in vervolgonderwijs anderhalf jaar na diplomering.

**Auteurs** Erik Keppels, Annet Jager en Ben Hövels.  
**Begeleidingscommissie** In de begeleidingscommissie zaten vertegenwoordigers van het ministerie van EL&I, Aequor, AOC Raad en ROA,

het Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt, verbonden aan de Universiteit van Maastricht.

**Respons** Er zijn verschillen tussen aoc's en studierichtingen, maar iets meer dan een kwart van de mbo-groengediplomeerden uit 2010 heeft meegewerkt. Dat is relatief hoog.

*Willen groene mbo'ers misschien vooral een leuke opleiding?*

Hövels denkt dat ze niet allemaal uit zijn op een carrière, maar het merendeel wil wel een baan. "Veel groene mbo'ers komen bovendien terecht in kleine organisaties en daar heb je altijd al minder carrièremogelijkheden. Na anderhalf jaar zie je overigens nog weinig zelfstandigen."

Verder trekken de 'fancy-achtige opleidingen' zoals Hövels ze noemt, veel leerlingen. "Maar wat is het perspectief? Als ze dan doorgaan tot niveau 4 lukt het nog wel om goed terecht te komen. Niveau 2 is haast een doodlopende weg."

*Wat moet er met die opleidingen gebeuren?*

"Ik snap dat mensen op basis van een onderzoek als dit iets over doelmatigheid van opleidingen willen zeggen", zegt Hövels. "Veel beleidsmakers willen weten

*Te weinig diepgang, te weinig uitdaging en te makkelijke examens en opdrachten: het groen mbo wordt te gemakkelijk gevonden*

wat ze morgen moeten doen. Dat is lastig. Wil je echt conclusies trekken over opleidingen, dan moet je een paar jaar wachten. Op basis van onderzoek bij schoolverlaters na anderhalf jaar kun je niet concluderen dat een opleiding geen betekenis heeft en kan worden opgeheven of samengevoegd. Dat vind ik een te enge basis."

Op basis van het onderzoek kunnen aoc's bijvoorbeeld wel iets zien over de scholingsbehoefte na afstuderen, denkt hij. Hiermee kunnen ze wellicht keuzes maken in het aanbod van cursussen en nascholing. Afgestudeerden voeding willen bijvoorbeeld meer inzicht in milieu- en veiligheidsvoorschriften in de opleiding, bij plant en dier is meer aandacht voor toepassen van kennis en technieken in de praktijk gewenst en bij bloem onder meer voor overdragen van kennis en voor creativiteit.

*Wat kan beter in het groen mbo?*

Uit het onderzoek blijkt dat vooral gediplomeerden op niveau 4 oordelen dat verbeteringen mogelijk zijn op het gebied van vakkennis, het kunnen toepassen van kennis en technieken in de praktijk en het kunnen oplossen van problemen en nauwkeurigheid/zorgvuldigheid. Volgens de onderzoekers zijn dit duidelijke signalen dat de mbo groen-opleiding als te gemakkelijk wordt ervaren. Met te weinig diepgang, te weinig uitdaging en te makkelijke examens en opdrachten.

Groene mbo'ers zijn verder vaak ontevreden over de studiebegeleiding, de bpv-begeleiding vanuit school, de manier waarop leraren lesgeven en de studie- en beroepenvoorlichting op school. De scholen kunnen de opstroom naar hogere niveaus nog stimuleren zodat de positie van gediplomeerden verbetert. Koester de verworvenheden van het groen onderwijs, adviseert KBA, maar versterk de aandacht voor studie- en beroepskeuzevoorlichting en intensiveer de samenwerking met het relevante bedrijfsleven. "Groen mbo moet de lat hoger leggen", vat Hövels samen.

*Wat weerhoudt scholen ervan zich te richten op die buitenwereld?*

De aanbevelingen – meer naar buiten treden en beter contact met bedrijfsleven – zijn vaker gedaan, erkent Hövels. "Een barrière is dat de cultuur op scholen vaak erg intern gericht is. Scholen hebben bovendien een fundamenteel andere taak dan een bedrijf, want in een bedrijf is personeel een factor voor winst en continuïteit, terwijl diezelfde persoon op school vanuit pedagogisch-didactisch handelen wordt benaderd. Hij moet er ook een vak leren."

"Mijn stelling is," besluit Hövels, "dat samenwerking alleen structureel een kans kan maken waar scholen en bedrijven bij elkaar kunnen komen. Daar moet je naar op zoek." ■



Kijk voor links en downloads op [www.groenonderwijs.nl](http://www.groenonderwijs.nl) > editie 4.